

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)*

10 жовтня 2025 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
**СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)

10 жовтня 2025 року

Видавництво
«Юридика»
2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

ЦІЛЬМАК Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

АФОНІН Дмитро Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

БУДЯЧЕНКО Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ГУРІН Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ДЖЕЖИК Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

САМАРА Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ТАТЬЯНЧИКОВ Андрій Олександрович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ШМАЛЕНКО Юлія Іванівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори

Сучасна психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів С91 Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. М. Р. Аракеяна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 262 с.

ISBN 978-617-8574-65-9

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30918>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовтня 2025 р.).

УДК 159.9'6(062.552)

© Автори, 2025

© Національний університет

ISBN 978-617-8574-65-9

«Одеська юридична академія», кафедра психології, 2025

Ключові слова: підлітки, соціальні мережі, інтернет-залежність, адиктивна поведінка, психологічні чинники, негативний вплив, психологічний стан, віртуальне життя, формування особистості, соціальна підтримка.

Keywords: teenagers, social networks, internet addiction, addictive behavior, psychological factors, negative influence, psychological state, virtual life, personality formation, social support.

Андрущенко Анна Олександрівна
здобувач Інституту гуманітарних наук
Національний університет «Одеська політехніка»
Науковий керівник: **Боделан Марина Володимирівна**,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Національний університет «Одеська політехніка»

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.31003>

ПРЕВЕНТИВНИЙ ПІДХІД У РОБОТІ З УРАЗЛИВИМИ ВЕРСТВАМИ НАСЕЛЕННЯ

Превентивний підхід у соціальній роботі з уразливими верствами населення є одним із ключових напрямів сучасної соціальної політики України. Його сутність полягає у своєчасному виявленні, запобіганні та зменшенні соціальних ризиків, які можуть спричинити маргіналізацію або ж погіршення якості життя окремих людей або ж груп. На відміну від реактивних заходів, що спрямовані на подолання вже існуючих проблем, превентивна діяльність зорієнтована на їх попередження.

Зауважимо, що в умовах повномасштабної війни, зростання кількості внутрішньо переміщених осіб, економічної нестабільності та поширення психосоціальних травм, значення ефективної профілактичної роботи стає особливо актуальним і життєво необхідним [1].

У сучасній соціальній роботі превентивна діяльність ґрунтується на трирівневій моделі профілактики, яка забезпечує системний підхід до запобігання соціальним проблемам та раціональне використання ресурсів залежно від рівня ризику.

Первинна профілактика спрямована на широкі групи населення, які поки не мають проявів соціальних труднощів, але перебувають

у потенційно вразливих умовах. Її основна мета полягає саме у формуванні загальної соціальної стійкості, інформування населення про доступні послуги та створення безбар'єрного середовища.

Вторинна профілактика зосереджена на осіб чи сім'ї, які мають підвищений ризик опинитися у складних життєвих обставинах, або вже перебувають на початковій стадії кризи. Саме на цьому рівні важливими є раннє втручання таке як, надання психологічної, соціальної або ж правової допомоги для запобігання поглибленню проблем.

Третинна профілактика застосовується щодо осіб, які вже перебувають у складних життєвих ситуаціях чи мають хронічні соціальні або медико-психологічні проблеми (наприклад, інвалідність). Мета цієї профілактики полягає в запобіганні рецидивам, зменшенню негативних наслідків й забезпеченні соціальної реінтеграції через програми реабілітації, п та професійної підтримки [2].

На мою думку, для підвищення ефективності соціальної роботи в Україні превентивний підхід має бути спрямований на ключові сфери, які найбільше впливають на життя уразливих груп населення. Передусім важливо посилити психосоціальну підтримку та турботу про ментальне здоров'я, адже війна спричинила масштабні психологічні травми. Необхідно розвивати систему ранньої психологічної допомоги, розширювати мережу місцевих центрів підтримки для дітей, ветеранів та внутрішньо переміщених осіб. Особливу роль відіграє формування психологічної стійкості через освітні програми та інтеграцію принципів інклюзії й безбар'єрності у громадах.

Важливими напрямом також є економічна підтримка. Люди, що втратили роботу або житло, ризикують опинитися в бідності та соціальній ізоляції. Тому важливо проводити навчання та перекваліфікацію, допомагати відкривати власну справу та навчати ефективно планувати сімейний бюджет.

Ще однією важливою складовою превентивної роботи є профілактика насильництва. В умовах війни зростає соціальна напруга, рівень тривожності та посттравматичного стресу, що підвищує ризики проявів домашнього насилля. Профілактичні заходи мають бути спрямовані саме на формування нульової толерантності до будь-яких форм насильництва, навчання фахівців соціальної сфери методам раннього виявлення таких випадків.

Також важливими напрямом є створення мережі притулків, кризових кімнат, а також впровадження програм психологічної підтримки та реабілітації постраждалих. Паралельно необхідно

ще реалізовувати корекційні програми для осіб які вчинили насильство, з метою запобігання повторним випадкам.

Отже, реалізація превентивного підходу стикається з низкою викликів. Одним із таких викликів – децентралізація та розвиток спроможності держав. Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги», саме територіальні громади відповідають за надання базових превентивних послуг, але їм часто бракує фінансування, кадрів та інфраструктури. Вирішення даної проблеми можливе через державну підтримку, Створення мобільних бригад та денних центрів допомоги [3].

На мою думку, серйозною проблемою є нестача кваліфікованих спеціалістів – соціальних працівників, психологів та кейс-менеджерів. Необхідно посилювати систему підготовки кадрів та забезпечувати регулярне підвищення кваліфікації для покращення якості надання послуг. Важливим також було б створити єдину систему моніторингу та оцінки ефективності превентивних програм, для того щоб відстежувати результати та оптимізувати використання ресурсів.

Отже, підсумовуючи: превентивний підхід у соціальній роботі – це цілісна стратегія, яка спрямована саме на зміцнення соціальної стійкості суспільства. Метою цього підходу є не реагувати на проблеми постфактум, а запобігати їм, створюючи умови для безпечного, гідного та інклюзивного життя всіх громадян. А, успішна реалізація цього підходу є запорукою формування сильної та стійкої України у післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Соціальна згуртованість в Україні: виклики та бар'єри для вразливих груп. Аналітичний звіт Громадянської мережі ОПОРА. 2025. URL: <https://opora.ua.org/viyna/social-na-zgurtovanist-v-ukrayini-viklikita-bar-yeri-dlya-vrazliviv-grup-25748>
2. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Закон України від 10.09.2015 № 1155-2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>
3. Про соціальні послуги : Закон України від 27.09.2025 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

Ключові слова: соціальна робота, соціальні працівники, профілактика, превентивна діяльність, вразливі верстви населення.

Keywords: social work, social workers, prevention, preventive activities, vulnerable groups.

ЗМІСТ

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.. «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ» СЕРГІЯ ВАСИЛЬОВИЧА КІВАЛОВА.	3
Азаркіна Олена Володимирівна ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОБОТИ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ.	5
Алексейчук Любов Володимирівна Репнова Тетяна Петрівна ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ОБСЕСИВНО-КОМПУЛЬСИВНОМУ РОЗЛАДІ В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ.	9
Андрійченко Анастасія Володимирівна ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ СХИЛЬНОСТІ ДО ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.	12
Андрущенко Анна Олександрівна ПРЕВЕНТИВНИЙ ПІДХІД У РОБОТІ З УРАЗЛИВИМИ ВЕРСТВАМИ НАСЕЛЕННЯ.	15
Афонін Дмитро Сергійович Гапич Наталія Яківна САМООЦІНКА ЯК ПРЕДИКТОР ПРОФЕСІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.	18
Афонін Дмитро Сергійович Клевчик Ольга Андріївна САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК РЕСУРС ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.	21
Бернадіна Ганна Петрівна АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СУЧАСНИЙ МЕТОД КОРЕКЦІЇ ТА ПІДВИЩЕННЯ САМООЦІНКИ У ЖІНОК.	24
Белоконь Аліса Вікторівна Третьякова Тетяна Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЯК УМОВА ГАРМОНІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРИЙМАЮЧОМУ СЕРЕДОВИЩІ.	28
Боярина Катерина Олександрівна ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ.	31
Будяченко Ольга Миколаївна Яричевська Надія Борисівна ВПЛИВ СПОРТУ НА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.	35